

OPERĂ ȘI OPERETĂ

Luminița VARTOLOMEI

Binevenita comparație

Reprezentății cu **Baiadera** în care interpreta personajului titular o depășea ca tehnicitate și expresivitate pe aceea a norocoasei sale rivale (*Gamzatti*), din acțiunea coregrafică propusă de către libretistul Serghei Kudekov compozitorului Ludwig Minkus, am mai văzut, dar niciodată n-am asistat la etalarea unui asemenea raport de forțe artistice atunci când baiadera *Nikia* era întruchipată de către o balerină străină, iar *Gamzatti* de către una de-a noastră, ba încă aflată la debutul său în acest rol! Nu-i vorbă că, nici balerinul invitat să-l joace la Opera Națională din București pe *Solor* (subiectul disputei amoroase dintre cele două eroine) nu strălucea câtuși de puțin în comparație cu interpreții români pe care i-am urmărit altădată în această partitură (chiar dacă pentru ei Mihai Babușka a creat o versiune coregrafică mai solicitantă decât aceea clasică, semnată de Marius Petipa) și nici măcar față de deținătorii de-acum ai unora dintre rolurile episodice, precum Vlad Toader (*Idolul de bronz*), Valentin Stoica (*Fachirul Magdavaia*), Răzvan Marinescu (solist în „*Dansul tobelor*“), Vlad Ilcenco și Raul Oprea (în „*Pas d'action*“); până și personajele construite aproape exclusiv din gesturi și atitudini – Tiberiu Almosnino (*Brahmanul*), Antonel Oprescu (*Rajahul Digmanta*) sau Cătălin Caracaș (*Prietenul lui Solor*) – și-au pus mai pregnant în valoare calitățile artistice decât a făcut-o balerinul-oaspete...

Or, e drept că de la japoneza Miki Hamanaka nu ne puteam aștepta la cine știe ce (căci absolventa din 1996 a Institutului de Balet din Tokio, care dansează din 1998 la Teatrul Național de Operă și Balet din Lituania, are în palmares doar o Medalie de argint și un Premiu III la niște competiții desfășurate în țara sa natală, precum și distincțiile „Operos Svturai” și „Konstantinos Stasys”), dar Andrei Batalov este nu numai câștigătorul Concursurilor internaționale de la Budapesta și Nagoya (1996), Paris și Moscova (1997), ci și – mai cu seamă! – prim balerin al Teatrului „Mariinski” din Sankt Petersburg. Din păcate, bondoc și greoi, balerinul rus n-a putut dovedi cel puțin că ar fi un bun porteur: la cea dintâi priză ceva mai dificilă, ca un halterofil care nu reușește să ridice greutatea dincolo de înălțimea umerilor săi, era cât pe-aci să-și scape partenera pe jos!

Noroc cu debutul Bianca Fota (în *Gamzatti*, ovaționată îndeosebi pentru diagonalele sale de *pirouettes* și pentru cele vreo 20 de *fouetté*-uri executate cu brio) și noroc cu profesionalismul și grația numeroaselor solo-uri feminine ale baletului: Mădălina Slăteanu (în *Dansul tobelor*), Adela Crăciun (în *Pas d'action*, *Djampé* și *Umbre*) și Gabriela Popovici (*Djampé* și *Umbre*), Georgiana Stroe, Cleopatra Rogalski, Raluca Ciocoiu și (de asemenea, în debut) Cristina Dijmaru (*Patru baiadere*), Oana Popescu (*Umbra*), Adina Tudor, Bianca Stoichescu și Monica Bălărie (în *Pas d'action*)...

Oricum ar fi, însă, invitarea unor soliști de peste hotare este extrem de benefică – dacă nu neapărat ca punct de atracție pentru publicul întotdeauna avid de evenimente (pe care, de altminteri, directorul general Cătălin Arbore le oferă cu o frecvență nemaiîntâlnită în trecut), în tot cazul ca termen de comparație pentru artiștii Operei Naționale.

O încântare pentru privire (căci, în scenografia Adrianei Urmuzescu, decorurile decupează armonios, pe cerul fosforescent, aurul statuii lui Buddha și verdele întunecat al palmierilor sau înconjoară întreg spațiul de joc cu dantelăria de porfir a palatului hindus, iar costumele pigmentează îndrăzneț aceste imagini picturale), spectacolul în cauză constituie și pentru auz o desfătare – surprinzătoare, dacă ținem seama de valoarea modestă a partiturii muzicale. Numai că dirijorul Tiberiu Soare înobilează compoziția lui Minkus, înainte de toate adoptând un tempo deosebit de alert (cu un efect senzațional în *Dansul tobelor*) și, în general, o manieră foarte modernă de interpretare, lipsită de orice urmă de dulcegărie. Cu atacuri ferme și clare, orchestra sună ca un ansamblu simfonic de primă mână: corzile sunt omogene și sensibile, lemnele – prompte și delicatese, alăturile – precise și strălucitoare (lucru evident mai cu seamă în fanfara de la începutul Tabloului 3), iar percuția punctează cu exactitate și antren discursul sonor. Până și solo-urile sună parcă mai frumos ca altele: emoționant, lamento-ul violoncelului ce acompaniază dansul de moarte al Nikiei; admirabile, solo-ul de flaut și cel de harpă din prima secvență a actului II; virtuos, acela de vioară ce acompaniază mai întâi apariția Nikiei și apoi una dintre variațiile încredințate eroinei. Cât despre calitatea stimulatorie pe care Tiberiu Soare o imprimă coordonării dintre suportul orchestral și mișcarea coregrafică pe care acesta o acompaniază, cred că e de prisos să mai vorbesc...